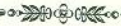

ОДИН

Тієї весни лило так, що аж дахи торохтіли. Вода просочувалася в найменші шпарини й підмивала найміцніші фундаменти. Скиби землі, які непорушно лежали роками, сповзали вниз на дороги, наче купи шлаку, і цей потік забирав із собою і будинки, і машини. Попадали й дерева — повалилися просто на лінії електропередач, а світло зникло. Річки вийшли з берегів, позатоплювали подвір'я, знищили безліч осель. Люди, котрі завжди жили в мирі й злагоді, все частіше зривалися на крик, сварилися, а вода знай собі підіймалася, а дощ усе не вгавав.

Лені теж усе дратувало. У школі всім було до неї байдуже — до новенької довговолосої дівчинки з проділом посередині. Не маючи друзів, вона ходила до школи сама.

Лені сиділа на ліжку, підібгавши худенькі ноги до пласких грудей, поруч лежала розгорнута книжка в м'якій палітурці — «Небезпечні мандри»*, кутики потертих сторінок загиналися. Крізь тонкі стіни чулося, як мама каже: «Ернте,

* Роман англійського письменника Річарда Адамса (1920–2016). (Тут і далі — прим. пер.)

любий, не треба, прошу тебе. Послухай...» І сердитий окрик батька: «Та дай же мені нарешті спокій!»

Знову те саме. Сварка. Крики.

Уже й до маминих сліз недалеко.

Така погода затьмарює батькові очі.

Лені глянула на годинник біля ліжка. Якщо негайно не вийде, спізниться до школи, а це ще гірше, ніж бути новенькою, бо, коли спізнюєшся, повертаєш до себе зайву увагу. Це вона вже добре завчила, бо за останні чотири роки змінила аж п'ять шкіл. І ніде не вдалося знайти друзів, та вона не втрачала надії. Лені глибоко зітхнула, витягла ноги й зіслизнула із широкого ліжка. Тихенько пройшла до дверей, прошмигнула коридором і зупинилася біля кухні.

— Чорт забирай, Коро! — бідкався батько. — Ти ж сама знаєш, як мені тяжко!

Мама ступила до нього, простягла руку:

— Тобі потрібна допомога, любий! Ти нічим не завинив.

Ці кошмари...

Лені кашлянула, щоб нагадати про себе.

— Привіт, — привіталася.

Батько подивився на неї і відійшов від мами. Такий змучений і виснажений.

— Мені... Мені вже до школи йти, — мовила Лені.

Мама потяглася до нагрудної кишені форменої рожевої сукні офіціантки й витягла пачку сигарет. Мама теж зморена, відпрацювала вчора у вечірню зміну, а сьогодні виходити в обідню.

— Іди, Лені. Не можна спізнюватись.

Такий спокійний, м'який голос, такий ніжний, як і вона сама.

Лені однаково боялася і лишатися тут, і йти. Дивне відчуття... Можливо, це безглуздо, та їй часто здавалося, що вона — єдина доросла в родині, неначе той баласт, що врівноважує скрипучий корабель Оллбрайтів. Мама перебувала в постійному «пошуку себе». За останні кілька років вона відвідала купу семінарів із психотерапії, занять із розкриття особистісного потенціалу, проходила духовні тренінги, учащала в унітаріанську церкву... Навіть буддизмом цікавилась. Її кидало від одного вчення до іншого, і від кожного вона щось та й перехоплювала собі. З усього того, як гадала Лені, мама щонайбільше розжилася футболками й приказками типу «Що є, то є, а чого нема, того нема». Зиску від того було як кіт наплакав.

— То йди вже, — кинув батько.

Лені підхопила зі стільця рюкзак і вийшла. Коли за нею грюкнули двері, батьки одразу ж продовжили сваритися.

— *Чорт забирай, Коро...*

— *Ернте, прошу тебе, просто послухай...*

А колись усе було інакше. Принаймні так розповідала мама. До війни вони жили щасливо. Мешкали в трейлерному парку в Кенті, батько мав гарну роботу механіка, а мама весь час сміялася та, готуючи вечерю, пританцьовувала під «Уламок мого серця»*. З тих років Лені пам'ятала лише, як мама танцювала.

А тоді тата призвали до війська, відправили у В'єтнам, там батьків вертоліт збили, а його полонили. Без нього в мамі все пішло шкереберть, і саме тоді Лені вперше збагнула, яка

* Пісня авторства Берта Бернза (1929–1967), вперше прозвучала 1967 року у виконанні Ерми Франклін (1938–2002), старшої сестри знаменитої співачки Арети Франклін (1942–2018). Найбільшу популярність здобула в римейку рок-співачки Дженіс Джоплін (1943–1970).

вона беззахисна. Якийсь час вони пливли за течією, мама змінювала роботи, вони переїжджали з міста до міста, аж ось нарешті прибилися до комуні хіпі в Орегоні. Там вони працювали на пасіці, шили мішечки з лавандою, продавали їх на ринку й виходили на протести проти війни. Мама вкотре змінилася, аби лиш бути «своєю» на новому місці.

Коли батько нарешті повернувся, Лені не впізнавала його. Такий красивий і життєрадісний у минулому, тато обернувся на похмурого, непривітного дядька, ладного спалахнути будь-якої миті. В комуні йому нічого не подобалося, тож їм довелося переїхати. А тоді ще раз. І ще. Все йому було не так.

Тато страждав на безсоння та не міг втриматися на жодному місці, хоч мама й божилася, що він найкращий у світі механік.

От і сьогодні день розпочався зі сварки: батька знову витурили з роботи.

Лені накинула капюшон. Дорогою до школи проминула квартали чепурних будинків, обійшла темні гаї (завжди трималася від них якомога далі), ковзнула повз забігайлівку, де у вихідні тусувалися старшокласники, і бензоколонку, де черга автомобілів стояла заправитись за ціною п'ятдесят п'ять центів за галон[†]. У ті дні ціни на бензин дратували геть усіх.

Лені бачила, як всі враз стали нервовими, та воно й не дивно. Війна у В'єтнамі розмежувала країну. Газети щодня публікували самі лише погані новини: то «Синоптики»** десь підірвуть бомбу, то Ірландська республіканська армія. Торо-

[†] 1 американський галон дорівнює 3,8 л.

** Ліворадикальна бойова організація, класифікована ЦРУ як терористична, що діяла в США з 1969 по 1977 рік. Була сформована із радикального крила руху Студентів за демократичне суспільство, що виступав проти війни у В'єтнамі.

ристи захоплюють літаки, Петті Герст викрали. Весь світ вразила бійня на Мюнхенській олімпіаді, як і Вотергейтський скандал. А нещодавно в штаті Вашингтон почали зникати безвісти студентки коледжів. Як небезпечно в цьому світі!

А їй так хотілося мати справжнього друга. Аби було з ким побалакати, а більше нічого їй не треба.

З іншого боку... Ну поділіться вона з другом переживаннями, і що далі? Відкриєш комусь душу, і що з того?

Звісно, батько іноді зривається та горлає, грошей постійно катма, треба весь час переїжджати, щоб втекти від кредиторів. Така вже їм випала карта. Однак вони люблять одне одного.

Та іноді, особливо в такі дні, як сьогодні, Лені ставало страшно. Їй ввижалося, що їхня родина стоїть на краю високої кручі, яка ось-ось обвалиться, наче ті будинки, що сповзли вниз по затоплених пагорбах Сіетла.

Після уроків Лені самотньо поверталася додому під дощем.

Жили вони в одноповерховому будинку із похилим дахом посередині провулка, який закінчувався глухим кутом. Їхнє подвір'я, на відміну від сусідських, було не надто доглянутим: ящики на квіти порожні, водостічні жолоби засмітилися казна-чим, двері гаража не зачинялися. Крізь стару сіру покрівлю проросли куцики трави. Докірливо бовваніє голий флагшток, ніби нагадуючи про батькову ненависть до того, куди котиться ця країна. Мама називає тата патріотом, та він усім серцем ненавидить уряд.

Батько сидів у гаражі на нерівному верстаку біля маминого битого «мустанга» із дахом, заклеєним скотчем. Картонні коробки з речами, які вони ще не розпакували після переїзду сюди, досі стояли попід стінами.

Батько був одягнений, як завжди, в поношену армійську куртку та рвані джинси. Сидів, спершись ліктями на стегна. Довге чорне волосся розпатлане, та й вуса давно вже треба підрівняти. Брудні босі ноги. І навіть такий, згорблений і зморений, він був гарний, як кінозірка. Так всі про нього кажуть.

Батько похилив голову набік і подивився на Лені крізь пасма волосся. Усміхнувся стомлено, та його обличчя все ж посвітлішало. Отакий він у них. І похмурим може бути, злитися на весь світ, аж лячно стає, а все тому, що надто гостро відчуває любов, втрату й розчарування. А найбільше любов.

— Леноро, — хрипкувато мовив прокуреним голосом. — Я чекав на тебе. Ти мені вибач, ну не стримався. Ще й з роботи поперли. Сильно я тебе образив, правда?

— Та ні, тату, все нормально.

Вона знала, як батько картає себе. Видно по обличчю. Раніше вона питала себе: навіщо всі ці вибачення, коли нічого не змінюється, та мама пояснила їй, у чому річ. Війна й полон надломилі батька. «Наче хребет йому зламали, — сказала мама. — Та коли любиш людину, хвороба не має значення. Треба бути сильними, і тоді ми зможемо стати йому опертям. Я йому потрібна. Ми йому потрібні».

Лені сіла поруч. Він обійняв її, пригорнув.

— Світом правлять недоумки. Це вже не моя Америка. Я хочу...

Він так і не закінчив. А Лені промовчала. Вона звикла, що батько завжди сумний і розбитий. Він постійно зупинявся

на півслові, буцімто боявся висловити страшні чи важкі думки. Лені знала, чого він так замовкає, розуміла його. Інколи й справді краще промовчати.

Батько помацав кишеню, витяг зім'яту пачку цигарок, закурив, і Лені відчула знайомий їдкий запах.

Вона знала, як батькові гірко. Іноді прокидалася, зачувши, як він плаче. А мама втішає його, кажучи: «Тихше, Ернте, вже все позаду, ти вдома, все гаразд...»

Батько похитав головою і випустив цівку сизого диму:

— Я просто хочу... більшого, так мені здається. Ні, не роботи. А життя. Хочу йти вулицею і не думати, що хтось мені зараз кине: «Убивця дітей!» Я хочу... — Він зітхнув, усміхнувся. — Не переживай. Все буде добре. Все у нас буде добре.

— Робота знайдеться, тату, — підбадьорила Лені.

— А таки знайдеться, руденька. Завтра буде краще.

Батьки завжди так примовляли.

Одного холодного похмурого ранку в середині квітня Лені прокинулася рано, пройшла до вітальні, всілася на своє місце на продавленому дивані у квіточки й увімкнула передачу «Сьогодні». Налаштувала антену на телевізорі. Зображення поліпшилось. Тим часом Барбара Уолтерс повідомила:

— ...На цьому фото Патрисія Герст, яка нині називає себе Танею, з карабіном М1 у руках під час нещодавнього пограбування банку в Сан-Франциско. Свідки події повідомили, що дев'ятнадцятилітня спадкоємиця газетного магната, яку в лютому викрали члени Симб'юністської армії визволення...

Лені завмерла. Аж не вірилося, що якась там *армія* може легко вдертися до квартири дівчини й викрасти її. Хіба можна почуватися у безпеці в такому от світі? Як може багата дівчина стати революціонеркою, взявши собі ім'я Таня?

— Збирайся, Лені, час іти до школи, — гукнула мама з кухні.

Вхідні двері шумно розчахнулися.

Прийшов батько. Він усміхався так, що неможливо було й собі не всміхнутися. Тато здавався здорованем, якому затісно в кухні з низькою стелею, здавався таким яскравим на тлі сірих стін у патьоках. Вода скапувала з його волосся.

Мама стояла біля плити, підсмажувала грудинку на сніданок.

Тато вбіг на кухню й врубив транзистор, що стояв на ламінованому столі. В кухню вдерлася скрипуча рок-композиція. Батько розсміявся й обійняв маму.

Лені почула, як він прошепотів:

— Мені так шкода. Вибач мені.

— Завжди пробачу, — завірила мама й тримала його в обіймах так, наче боялася, що він її відштовхне.

Батько обхопив маму за стан і притяг до столу. Відсунув стільця й гукнув:

— Лені, підійди до нас!

Лені так любила, коли вони кликали її до себе. Вона підійнялася з дивана й сіла поруч із мамою. Тато всміхнувся й вручив їй книжку в твердій палітурці. «Поклик пращурів»^{*}.

— Тобі сподобається, руденька.

Він сів навпроти мами й підсунувся ближче до столу. Батько так всміхався, що Лені зрозуміла: він уже щось намітив.

^{*} Пригодницький роман Джека Лондона (1876–1916).